

בידור

בכו הבקיע את הקרח

עד להפסקה נדמה היה שזיילבר בקו, הי נציג האחרון של מגיפת הזמר הצרפתי ה' מציפה את הארץ, עבד על ריק. נדמה היה שאולם הענק של היכל התרבות בלע את ה' זמר נמוך הקומה. אולם בתום חלקה השני של התוכנית, שוב לא היה מקום לספק. זיילבר בקו הפיל את המחיצה בינו לבין קהל האלפים, הפך אותם לעבדיו. מבלי ש' ההגישו בכך, התמכרו הצופים לאותו סם משעבד שבגרונו, עד שבתום ההופעה דמו לעדת נארקומנים המבקשת עוד ועוד. זע' קוח'הלהבות התערבבו במחאות-כפיים חסי' רות תקדים. איש לא עזב את האולם לפני שהיה ברור סופית — יותר לא מקבלים. ספונזניות מתוכננות. כיצד מחולל את הקסם הזה זמר, שאינו מצטיין בתכונות התורגות מגדר המקובל?

קשה לייחס את הסוד לנעימות פיומונית, שהוא מלחינם. לרובם יש קצב מונוטוני. למאוזן העושה עם היכרות ראשונה קשה להבדיל בין כמה מהם. מילות הפיומונים מספרות סיפורים תמימים ונוגעים ללב, אך רוב הקהל אינו שומע צרפתית. אם בכל זאת נדלק ברגע מסויים משהו בלבבות, יש לייחס זאת בעיקר לאמנות הגשת הפיומוני, שטח בו בקו הוא וירטואוזי.

כשהוא שר, ואין זה משנה אם תוכן שיי' רו הוא סיפור של פסנתרן מורשה, המנגן בבאר פאריסאי ונוכר בתקופה בה חלם ל' נגן את שופן באולם הקונצרטים, אם זה סיפורו של אסיר הכותב מכתבים לאהובתו מן הכלא, או סיפור הלחייתו של מנגן סאכסופון מסנ'ט-לואיס — הוא יוצר את הרושם שאין הוא עושה זאת כדי לשעשע ולברו, אלא משום שהוא חש צורך פנימי בכך.

אם להוסיף לכך את הקסם שבאישיותו, את הרעננות והחיוניות שאין הוא מאבד לרגע, למרות המאמצים הגדולים שהוא מש' קיע בזימרתו, ומעל לכל — את המוסיקי ליות הנדירה שלו ואת חושיהקצב המהיר בו הוא מחונן, מתקבל המירשם שהצלחת

קומית, העולה אל תחומי הסאטירה והלי' ריות, גולשת משם אל משטחי הגרוטסקה והמלודרמה. במסגרתה פעולות שבע דמו' יות, שרק שלוש מהן מופיעות על הבמה. זהו סיפור אודות מלך אירופי גולה (אבנר חזקיהו) ובנו (יוסי בנאי). המחלקים ביני' הם בגולה דרום-אמריקאית את תפארת ה' עבר ואת חסדיה של יצאנית קטנה בהוה. שיגרת חייהם השלחים מופרעת עם התער' בותה של נסיכה אמריקאית אלמונית, ש' עבור כספה מקליט המלך את זכרונותיו, מסכים אף להפיכתם לסרט, בו ימלא בנו את התפקיד הראשי.

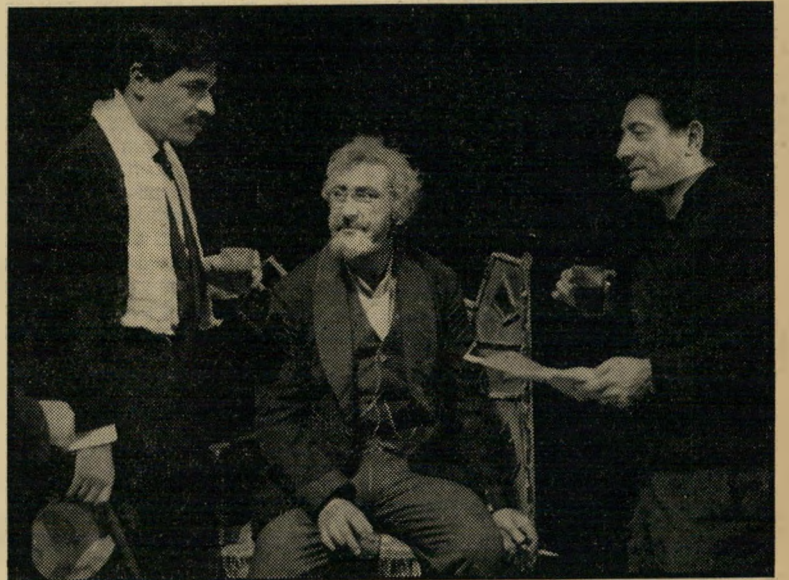
בסיומו של הסרט, שאינו אלא פארסה קיטשית על תפארת המלוכה, נודע גם תפ' קיד למלך עצמו, בסצינה בה יורה בו בנו. הבן לוחץ על ההדק, וכדור של ממש קוטל את האב. מי רצח? הבן? השחקן כפול ה' אב (שגם אותו משחק אבנר חזקיהו)? ה' במאי, שליחה של הנסיכה האלמונית?

ללא משמעות מוגדרת. לכאורה נר' אה כי ניסים אלוני פיזר את חיצו מתחזה לכל עבר. שברי מחשבה, רסיסי רעיונות, סמלים, סימונים, דימויים והתחכמויות לשו' ניות בעלמא, מתרוצצים במחזה לבלי סוף. אלא שלכל אלה יש תכלית אחת: לעורר מקסימום של התרגשות החייתית בצופה, ותכלית זו מושגת במלואה.

ניתן לפרש את סמליו של המחזה בהתאם להתרשמות אישית של כל פרט ופרט. אולם כיוון שניסים אלוני ביים גם את מחזהו, הוא התעלם לגמרי מתפקידו של הבמאי ה' פרשן, נשאר גם בתפקיד זה כסופר שאינו מסמן את דבריו במשמעות המוגדרת.

זוהי אולי הסיבה לכך שההצגה אינה מוסיפה הרבה למחזה הכתוב, למרות ה' משחק המצויין של צמד השחקנים המחזי' קים על כתפיהם את ההגנה כולה בקצב ובמתח שאינם מתרופפים עד רדת המסך.

נגד האמריקאניזציה. המשמעות ה' ברורה ביותר של המחזה היא סאטירה על האמריקאניזציה הפושטת לכל תחומי החיים, שוברת מסורות, מעקמת אורח-החשיבה, כו' פה התנהגויות ומרוקנת תרבויות מתוכנן.

אלוני, חזקיהו ובנאי מיסכן מכל, המלך

להוציא אף את המנוסים והמקצועיים שב' מבקרי מופעי הבידור הזרים מאידושתם.

תיאטרון

בגדים חדשים למלך

הנסיכה האמריקאית (תיאטרון ה' עונות; מאת ניסים אלוני ובבימויו; תפאר' רה — יוסל ברגנר) הוא מחזה המשאיר את הצופה נבוך, מבולבל ותוהה אחרי ש' תיים של הנאה סוטאלית בכל מישורי ה' החייה התיאטרונתית — החושית, הריגשית והשכלתנית.

כי אם תוך שטף ההצגה, קיבל הצופה את הדברים כמו שהם; צחק, חייך, גחך, הרצין, התעצב ונמתח חליפות, ללא כל סדר ושיטה, הרי לאחר מעשה, בנסותו להבין את הסיבה והתכלית של כל אלה, הוא מוצא את עצמו מול סימן שאלה גדול. אפשר לקבל את המחזה כפשוטו: עלילה

סרטים

הקירקס והנפש

הלילה העירום (ב'וייחודה, תל-אביב; שבדיה) הוא הלילה בו מגיעה להקת קירקס עלובה לעיירה קטנה, בה מתכנן בעליו של הקירקס לעשות מאמץ נואש כדי להציל את להקתו מהתפוררות ומרעב. הוא עוטר את הצגתו במחלצות מושא' לוח, בעליצות התיזמורת ובבדחנות ליצנים. אך דחקא לילה זה חושף את מערומי נפשו של אלברט (אק גרונוברג), שהוא בעליו של הקירקס.

לפתע מתברר שהגבר החסון וכבד המיש' מניס, שהנדונים והניאוף הם חלק בלתי נפרד ממנו, אינו אלא סמרטוט חלוש ה' מואס בצורת חייו, מתגעגע לפינה קטנה ולאחירת משפחתו, אותה נטש בעיר זו שלוש שנים קודם לכן, עת יצא לגדוד בחב' רתה של מאהבתו הצעירה (הרייט אנדר' סון).

כמו שק חייטים שניבע בו חור וזרעוניו מתפוררים לכל רוח, כך גם מתרוקנים חייו של השק השמן ששמו אלברט. מתברר לו שאהובתו בוגדת בו, שלתקוותיו להתעשר אין שחר ושכוחו הפיזי אינו אלא אגדה. נותר לו רק ליטול את האקדה ולירות ב' עצמו, אך תחת זאת יורה הוא בדוב הקיר' קס. הוא משלים עם גורלו, אורז את חפ' ציו ונערתו וממשיך באותו מסלול נדודים, כשלונות ואכזבות, בו הלך במשך כל חייו עד כה.

האשה והחיילים. למה דומה סיפורו של אלברט? אינגמאר ברגמן, במאי הקול' נוע השבדי, שסרט זה נימנה עם הראשונים שבסרטי, מגיש בפתיחת הסרט את האנא' לוגיה בפיו של איש קירקס המספר לאלברט מעשה שאירע לפני שנים באותו מקום עצמו לליצן הלהקה. אשתו של זה, בלה מווקן אך מפורכסת במידה העשויה להטי' עות, נקלעה לבין גודד חיליים שעסקו ב' אימוני תותחים. לצהלחם של אלה חשפה את עצמה מבגדיה, השתעשעה עמם במי' הים בעירום. כשגילה זאת, בעלה הליצן, התמלא זעם. הוא ירד למים, נטל את גופה העירום והקומט על זרועותיו ונשאה ל' עיני כל. הוא לא נקם בה ולא הענישה; היא היתה גורלו והוא המשיך לחיות עמה כל שארית חייו.

זהו סיפור פשוט, נוגע ללב, על אנשים המשלמים עם גורלם. אין בו מחאה, גם לא לעג. כי הברירה האחרת המשתמעת מ' מנו היא המה.

ברגמן רחוק בסרט זה מרחק ניכר מן ה' שלימות הסיננונית, מעוצמת הביטוי, מ' עושר הסמלים ועומק המחשבה אליהם הגיע בסרטיו המאחרים יותר. רק בקטע הראשון של הסרט, בו מציג ברגמן את סיפור ה' זקנה המתפשטת לעיני החיילים בקצב, מג' גינה ותאורה מיוחדת, כמו יומן קולנוע עתיק, הוא מגלה את ברגמן מן התקופה המאוחרת יותר.

אך לכל אלה העוקבים אחרי תופעת ה' ברגמאניה, זהו פרק חשוב שאין לדלג עליו.

בכל נורדיה שבעולם

ככל הון שבעולם (אדמו'ודי, תל-אביב; צרפת) היא מעשיה עליוה ומשעשעת כמותה ניתן למצוא גם כיום בשכונת נור' דיה בתל-אביב, למשל. אנשי עסק זרזזים נותנים עינם בשטח קרקע הניתן לניצול מסחרי מכניס. העובדה שעל זה מאוכלס כבר, אינה מפריעה במיוחד. הכסף יענה את הכל. משלמים לתושבי השכונה קצת פחות או קצת יותר ממה שמגיע להם, אומרים יפה תודה ושלום, ובמקום צריפי העץ ה' מיושנים והמוזנתים צצים מגרדי שחקים חדישים.

הכל טוב ויפה. אלא מה עושים אם מי' שהו מתעקש, אינו רוצה כסף ורוצה להיש' אר בביתו הישן? זה קורה בשכונת נורדיה וזה קרה גם בכפר צרפתי קטן בסרטו של רנה קלייר, שאנשי עסקים ממולחים החליטו להפכו לעיר-נופש חדישה.

פיכה טובה אחרת. בשל סיבות אי' שיות בהחלט מסרב זקן עיקש (בורביל) למכור את אדמתו, בה נמצאת גם באר ה' כפר. כל השיג הסניקיה המודרנית ומדע' יחסייהציבור מופעלים לשכנעו — לשוא. נשארות התקוה שהזקן ימות ובנו (בורביל) ימכור את האדמה, הוקן אומנם מת, אך ה' בן, ההופך בינתיים לכוכב טלביזיה וגיבור האומה, מתעקש בדיוק כמוהו, מוצא בכל

פעם סיבה טובה אחרת להישאר בצריפו ה' דל.

הצרה היא שלא רק גיבורי סרטו של קלייר מעדיפים את הישן על החדש, אלא גם קלייר עצמו. הקולנוע צעד קדימה ב' שלושים השנים האחרונות, אך קלייר נשאר

"הלילה העירום" עירומה במים, הזקנה

צועד על מקומו. ומה שבזמנו נחשב ל' הישג נדיר, שוב אינו מעורר התפעלות כ' יום.

יש בקומדיה שלו כמה ניצנוצים והבר' קוח, אך היא סובלת מהסתיידות, אריכות' יתר וקצב ששוב אינו מתאים לקומדיה מ' סוג זה. בורביל בתפקיד הכפול הוא אנושי ומעורר חיבה בדרכו המיוחדת, אך מי שלא הכיר את חיטוכיו, העוזיותו וליצנותו עד כה, לומד לעשות זאת בחצוי הראשון של הסרט. השאר אינו אלא חזרה, המייגעת לא רק את בורביל עצמו, אלא גם את הקהל החזנה בו.

כרב מי שלא בא

שעור בנישואין (גת, תל-אביב; אר' צות-הברית) הוא בדיוק העונש המגיע ל' צופה שהלך לראותו, למרות האזהרה הניב' טת מכל קרן רחוב ועתון, באותיות של קידוש לבנה: סדרה די ובובי דאריק.

יום אחד אומרת עקרת הבית הצעירה שושו (סנדרה די) לבעלה יוגיין הצלם: „אתה בא לאכול, או לא?" או הוא בא, או לא. שושו הרגישה את עצמה נורא מוזנחת והלכה מיד לשאול את אימשה' הצרפתיה והחכמה מה לעשות. „אם את רוצה בנישואין מאושרים", אמרה האמא ה' ערמונית, „התייחסי לבעלך כמו לכלב." שר' שו שהורה הודעועה, אבל בסוף הסכימה לקחת את המדריך לזילוף כלבים שנוגנה לה' אמה. היא חזרה הביתה, אמרה לבעלה: „אתה בא או לא?" אבל הוא לא בא, והמ' שך לצלם את הדוגמנית שלו. אז שושו פתחה את המדריך וקראה: „שימי לב שה' ככלב שלך יקשר את המילים, בוא הגה' עם משהו המענג אותו. בבואו אליך, גרדי לו מאחורי האוזן." זה פעל להפליא. הוא היה בא אליה בריצה והוא היתה מוציאה אותו לטיולים. עד שהחברה שלה הכי טובה מתה מקינאה וגילתה לו שהוא כלב. לאסי נורא נעלב, לקח את המזוודה שלו ונבח אל שושו הבוכיה: „אם לא אחזור הלילה, תפני לתופס הכלבים."

אבל כלב נובה אינו נושך. הוא חזר מיד למלונה שלו, שם גילתה לו שושו שהיא הרה. כאן בדיוק נגמר הסרט. וחבל. מפני שכך, יתכן, הפסיד הקהל את הסיפור על האישה שהתחפפה בפורים לביסקויט והכלב שלו אכל אותו.